

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

4 октомври 2018 година *

„Преюдициално запитване — Обща политика в областта на убежището и субсидиарната закрила — Стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила — Директива 2011/95/ЕС — Членове 3, 4, 10 и 23 — Молби за международна закрила, подадени поотделно от членове на едно и също семейство — Индивидуално оценяване — Отчитане на заплахите, отнасящи се до един от членовете на семейството, при индивидуалното оценяване на молбата на друг член на семейството — По-благоприятни стандарти, които държавите членки могат да запазват или да въвеждат, за да разпрострат убежището или субсидиарната закрила по отношение на членовете на семейството на лицето, на което е предоставена международна закрила — Оценяване на мотивите за преследване — Участие на азербайджански гражданин в подаването на жалба срещу неговата държава до Европейския съд по правата на човека — Общи стандарти за процедурите — Директива 2013/32/ЕС — Член 46 — Право на ефективни правни средства за защита — Цялостно и ех нипс разглеждане — Мотиви за преследване или факти, непосочени пред решаващия орган, но изтъкнати в производството по обжалване на решението му“

По дело C-652/16

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Административен съд София-град (България) с акт от 5 декември 2016 г., постъпил в Съда на 19 декември 2016 г., в рамките на производство по дело

Нигяр Рауф Къзъ Ахмедбекова,

Рауф Емин Огъл Ахмедбеков

срещу

Заместник-председател на Държавна агенция за бежанците,

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: М. Pešič (докладчик), председател на състава, А. Rosas, С. Toader, А. Prechal и Е. Jarašiūnas, съдии,

генерален адвокат: Р. Mengozzi,

секретар: А. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

* Език на производството: български.

като има предвид становищата, представени:

- за чешкото правителство, от M. Smolek и J. Vláčil, в качеството на представители,
- за гръцкото правителство, от M. Michelogiannaki, в качеството на представител,
- за унгарското правителство, от M. Z. Fehér, G. Koós и M. M. Tátrai, в качеството на представители,
- за правителството на Обединеното кралство, от R. Fadoju и C. Crane, в качеството на представители, подпомагани от D. Blundell, barrister,
- за Европейската комисия, от В. Соловейчик и M. Condou-Durande, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 28 юни 2018 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (ОВ L 337, 2011 г., стр. 9), и на Директива 2013/32/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила (ОВ L 180, 2013 г., стр. 60).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между г-жа Нигяр Рауф Къзъ Ахмедбекова и сина ѝ, Рауф Емин Огълъ Ахмедбеков, от една страна, и заместник-председателя на Държавната агенция за бежанците (България), от друга, по повод на решението на последния да отхвърли подадената от г-жа Ахмедбекова молба за международна закрила.

Правна уредба

Международното право

- 3 Конвенцията за статута на бежанците, подписана в Женева на 28 юли 1951 г. (*Recueil des traités des Nations unies*, том 189, стр. 150, № 2545 (1954), влиза в сила на 22 април 1954 г. и е допълнена и изменена с Протокола за статута на бежанците, подписан в Ню Йорк на 31 януари 1967 г. и влязъл в сила на 4 октомври 1967 г. (наричана по-нататък „Женевската конвенция“).
- 4 В член 1, буква А от Женевската конвенция терминът „бежанец“ е дефиниран в частност с оглед на опасността от преследване.

Правото на Съюза

Директива 2011/95

- 5 Директива 2011/95 е приета на основание член 78, параграф 2, букви а) и б) ДФЕС, който гласи:

„За целите на [развитието на обща политика в областта на убежището, субсидиарната закрила и временната закрила, чиято цел е да предостави подходящ статут на всеки гражданин на трета страна, който се нуждае от международна закрила, както и да гарантира зачитането на принципа на забрана за връщане], Европейският парламент и Съветът [на Европейския съюз] приемат, в съответствие с обикновената законодателна процедура, мерки за обща европейска система за убежище, която включва:

- а) единен статут на бежанец за гражданите на трети страни, който да е валиден в целия [Европейски съюз];
- б) единен статут на субсидиарна закрила за гражданите на трети страни, които, без да получават европейско убежище, се нуждаят от международна закрила“.

- 6 Съображения 14, 16, 18, 24 и 36 от тази директива гласят:

„(14) Държавите членки следва да могат да въвеждат или да поддържат по-благоприятни условия от стандартите, предвидени в настоящата директива, за гражданите на трети държави или за лицата без гражданство, които търсят международна закрила от държава членка, когато подобна молба се разглежда като молба, подадена на основание, че съответното лице има качеството на бежанец по смисъла на член 1, буква А от Женевската конвенция или е лице, което отговаря на условията за субсидиарна закрила.

[...]

(16) Настоящата директива зачита основните права и съблюдава принципите, признати по-специално в Хартата на основните права на Европейския съюз. По-специално настоящата директива има за цел да гарантира пълното зачитане на човешкото достойнство и правото на убежище на лицата, подали молба за убежище, и на придружаващите ги членове на тяхното семейство, и да насърчи прилагането на членове 1, 7, 11, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 34 и 35 от посочената Харта, и поради това следва да бъде изпълнена съответно.

[...]

(18) „Висшият интерес на детето“ следва да има първостепенно значение за държавите членки при изпълнението на настоящата директива, в съответствие с Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на детето от 1989 г. При определяне на висшия интерес на детето държавите членки следва да обръщат особено внимание на принципа за целостта на семейството, благоденствието и социалното развитие на непълнолетното лице, на съображения, свързани със сигурността и безопасността, както и на мнението на непълнолетното лице, в зависимост от неговата възраст или степен на зрялост.

[...]

(24) Необходимо е да се въведат общи критерии за признаване на статут на бежанец на лицата, подали молба за убежище по смисъла на член 1 от Женевската конвенция.

[...]

(36) Като общо правило членовете на семействата, поради самия факт на връзката си с бежанеца, рискуват да бъдат изложени на актове на преследване, които биха могли да представляват основание за предоставяне на статут на бежанец“.

7 Член 2 от посочената директива гласи:

„За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

а) „международна закрила“ означава статут на бежанец и статут на субсидиарна закрила, както са определени в букви д) и ж);

[...]

г) „бежанец“ означава гражданин на трета държава, който поради основателни опасения от преследване, основано на раса, религия, националност, политическо мнение или принадлежност към определена социална група[,] се намира извън държавата, чийто гражданин е, и който не може или поради тези опасения не желае да се обърне за закрила към тази държава, или лице без гражданство, което, като се намира по горепосочените причини извън държавата на предишното си обичайно пребиваване, не може или поради такива опасения не желае да се завърне в нея, и по отношение на което не се прилага член 12;

д) „статут на бежанец“ означава признаването от държава членка на гражданин на трета държава или лице без гражданство за бежанец;

е) „лице, което отговаря на условията за субсидиарна закрила“ означава гражданин на трета държава или лице без гражданство, които не отговарят на условията за бежанец, но за които има сериозни основания да се смята, че ако бъдат изпратени обратно в държавата на произход, или в случай на лице без гражданство — в държавата на предишното му обичайно пребиваване, биха били изложени на реална опасност от тежки посегателства по смисъла на член 15, и по отношение на които не се прилага член 17, параграфи 1 и 2, и които не могат или поради такава опасност не желаят да получат закрилата на тази държава;

ж) „статут на субсидиарна закрила“ означава признаването от държава членка на гражданин на трета държава или лице без гражданство за лице, което отговаря на условията за субсидиарна закрила;

з) „молба за международна закрила“ означава искането, отправено от гражданин на трета държава или от лице без гражданство, за закрила от държава членка, което може да бъде разглеждано като лице, искащо да получи статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила, и което лице не иска изрично друг тип закрила извън приложното поле на настоящата директива, която може да бъде предмет на отделна молба;

и) „молител“ означава гражданин на трета държава или лице без гражданство, подали молба за международна закрила, по която все още не е взето окончателно решение;

- й) „членове на семейството“ означава, доколкото семейството вече е било създадено в държавата на произход, следните членове на семейството на лицето, на което е предоставена международна закрила, които се намират в същата държава членка във връзка с молбата за международна закрила:
- съпругът/съпругата на лицето, на което е предоставена международна закрила, или неговият несемеен партньор, с когото поддържа трайна връзка, ако правото или практиката в съответната държава членка третират несемейните двойки по начин, сравним със семейните двойки, съгласно своето право относно гражданите на трети държави;
  - непълнолетните деца на двойките, посочени в първото тире, или на лицето, на което е предоставена международна закрила, при условие че те не са семейни, без да се взема под внимание обстоятелството дали те са родени в брака, родени извън брака или осиновени съгласно определенията на вътрешното право;
  - бащата, майката или друго пълнолетно лице, което носи отговорност за лицето, на което е предоставена международна закрила, по силата на закон или практика на съответната държава членка, когато лицето, на което е предоставена международна закрила, е непълнолетно и не е семейно;
- к) „непълнолетно лице“ означава гражданин на трета държава или лице без гражданство на възраст под 18 години;

[...]“.

8 Член 3 от същата директива гласи:

„Държавите членки могат да въвеждат или да запазват по-благоприятни стандарти за определяне на дадено лице като бежанец или като лице, което отговаря на условията за субсидиарна закрила, както и за определяне на съдържанието на международната закрила, доколкото тези стандарти са съвместими с настоящата директива“.

9 Член 4 от Директива 2011/95 е озаглавен „Оценяване на фактите и обстоятелствата“ и е част от глава II, „Оценяване на молбите за международна закрила“, а параграфи 1—4 от него гласят:

„1. Държавите членки могат да преценят, че е задължение на молителя да представи във възможно най-кратък срок всички необходими елементи в подкрепа на своята молба за международна закрила. Държавата членка следва да оцени, в сътрудничество с молителя, елементите, свързани с молбата.

2. Елементите, посочени в параграф 1, се състоят от декларации на молителя и от всички документи, с които разполага молителят, за своята възраст, минало, включително и за свързаните с него роднини, самоличност, гражданство(а), държава(и), както и за мястото или местата на предишно пребиваване, предходни молби за убежище, за своя маршрут на пътуване, документи за пътуване, както и причини за подаване на молба за международна закрила.

3. Оценяването на молбата за международна закрила следва да бъде извършено за всеки отделен случай, като се вземат под внимание следните елементи:

- а) всички относими факти, свързани с държавата на произход в момента на вземането на решение по молбата, включително законите и подзаконовите актове на държавата на произход, както и начинът на тяхното прилагане;

- б) относими декларации и документи, представени от молителя, включително и информация, позволяваща да се определи дали молителят е бил или би могъл да бъде обект на преследване или на тежки посегателства;
- в) индивидуалното положение и личните обстоятелства относно молителя, включително и фактори като неговото минало, пол и възраст, за да може да се определи, въз основа на личните обстоятелства относно молителя, дали действията, на които той е бил или рискува да бъде изложен, биха могли да бъдат считани за преследване или за тежки посегателства;

[...]

4. Фактът, че молител вече е бил преследван или вече е понесъл тежко посегателство, или е бил обект на директни заплахи за подобно преследване или подобно посегателство, е сериозен признак за основателни опасения на молителя от преследване или от реален риск да понесе тежко посегателство, освен ако съществуват достатъчни основания да се смята, че такова преследване или тежко посегателство не би се повторило“.

10 Член 10 от тази директива, който е озаглавен „Мотиви за преследване“ и е част от глава III, „Условия за определяне като бежанец“, гласи:

„1. При оценяването на мотивите за преследване държавите членки вземат под внимание следните елементи:

а) понятието „раса“ [...];

б) понятието „религия“ [...];

в) понятието „националност“ [...];

г) една група се счита за определена социална група, когато по-специално:

- нейните членове споделят една вродена характеристика или обща история, която не подлежи на изменение, или споделят характеристика или вярване, до такава степен съществени за идентичността или съзнанието, че не би следвало от лицето да се изисква да се откаже от тях, и
- тази група има собствена идентичност в съответната държава, защото е разглеждана като различна от заобикалящото я общество.

В зависимост от условията, преобладаващи в държавата на произход, специфична социална група може да бъде и група, чиито членове имат като обща характеристика определена сексуална ориентация. Сексуалната ориентация не може да се разбира като включваща деяния, обявени за престъпления от националното право на държавите членки. Аспекти, свързани с пола, включително и половата идентичност, се отчитат надлежно за определянето на принадлежност към дадена социална група или установяването на характерна черта на такава група;

д) понятието „политическо мнение“ обхваща по-специално мнение, идеи или убеждения по въпроси, свързани с потенциалните субекти на преследване, посочени в член 6, както и с техните политики или методи, независимо дали мнението, идеите или убежденията са били изразени в действия на молителя.

2. Когато се преценява основателността на опасенията от преследване на даден молител, фактът дали той действително притежава характеристиката, свързана с раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група или с политическо мнение, която е в основата на преследването, е без значение, при положение че според субекта на преследването той притежава тази характеристика“.

11 Член 12 от посочената директива гласи:

„1. Гражданин на трета държава или лице без гражданство се изключва от кръга на бежанците, когато съответното лице:

а) попада в приложното поле на член 1, буква Г от Женевската конвенция [...];

[...]

2. Гражданин на трета държава или лице без гражданство се изключва от кръга на бежанците, когато има сериозни основания да се счита, че съответното лице:

а) е извършило престъпление срещу мира, военно престъпление или престъпление срещу човечеството по смисъла на международните актове, съдържащи разпоредби относно тези престъпления;

б) е извършило тежко престъпление, което няма политически характер, извън територията на държавата на своето убежище, преди да бъде прието като бежанец, което означава преди издаването на разрешението за пребиваване, въз основа на факта, че му е предоставен статут на бежанец; особено жестоките действия, дори и да се твърди, че са извършени с политическа цел, биха могли да бъдат квалифицирани като тежки престъпления, които нямат политически характер;

в) е признато за виновно в извършването на деяния, които противоречат на целите и принципите на Организацията на обединените нации, така както те са уредени в преамбюла и в членове 1 и 2 от [Устава] на Организацията на обединените нации.

3. Параграф 2 се прилага към лицата, които подбуждат към престъпления или към деянията, посочени по-горе, или участват в тяхното извършване под каквато и да било друга форма“.

12 Член 13 от същата директива гласи:

„Държавите членки предоставят статут на бежанец на всеки гражданин на трета държава или на лице без гражданство, които отговарят на условията за определяне като бежанци съгласно разпоредбите на глави II и III“.

13 Член 15 от Директива 2011/95, който е озаглавен „Тежки посегателства“ и е част от глава V, „Условия за субсидиарна закрила“, гласи:

„Тежките посегателства са:

а) смъртно наказание или екзекуция; или

б) изтезание или нечовешко или унижително отношение, или наказание, наложено на молител в държавата на произход; или

в) тежки и лични заплахи срещу живота или личността на цивилно лице поради безогледно насилие в случай на въоръжен международен или вътрешен конфликт“.

14 Член 18 от тази директива предвижда:

„Държавите членки предоставят статут на субсидиарна закрила на гражданин на трета държава или на лице без гражданство, които отговарят на условията за субсидиарна закрила в съответствие с глави II и V“.

15 Член 23 от посочената директива е озаглавен „Запазване на целостта на семейството“ и гласи:

„1. Държавите членки гарантират запазването на целостта на семейството.

2. Държавите членки гарантират, че членовете на семейството на лицето, на което е предоставена международна закрила, които в лично качество не отговарят на условията за такава закрила, могат да подадат молба за предимствата, посочени в членове 24—35, в съответствие с националните процедури и доколкото това е съвместимо с личния правен статут на члена на семейството.

3. Параграфи 1 и 2 не са приложими в случаите, в които член на семейството е или би следвало да бъде изключен от международна закрила съобразно глави III и V.

4. Независимо от параграфи 1 и 2 държавите членки могат да откажат, да ограничат или да отнемат предимствата, посочени в тях, по причини, свързани с националната сигурност или обществения ред.

[...]“.

Директива 2013/32

16 Директива 2013/32 е приета на основание член 78, параграф 2, буква г) ДФЕС. Тази разпоредба предвижда въвеждането на общи процедури за предоставяне или отнемане на единен статут на бежанец или на субсидиарна закрила.

17 Съображения 12 и 60 от тази директива гласят:

„(12) Основната цел на настоящата директива е по-нататъшното разработване на нормите за процедурите за предоставяне и отнемане на международна закрила в държавите членки с оглед на създаването на обща процедура за убежище в Съюза.

[...]

(60) Настоящата директива спазва основните права и принципите, признати в Хартата [на основните права]. По-специално, целта на настоящата директива е да се осигури пълното зачитане на човешкото достойнство и да се насърчи прилагането на членове 1, 4, 18, 19, 21, 23, 24 и 47 от Хартата и тя трябва да бъде приложена по съответния начин“.

18 Член 1 от посочената директива предвижда:

„Целта на настоящата директива е да се определят общи процедури за предоставяне или отнемане на международна закрила съгласно Директива [2011/95]“.

19 Член 2 от същата директива гласи:

„За целите на настоящата директива:

[...]

в) „кандидат“ означава гражданин на трета страна или лице без гражданство, който/което е подал/о молба за международна закрила, по отношение на която все още не е взето окончателно решение;

[...]

е) „решаващ орган“ означава всеки квазисъдебен или административен орган в държава членка, който е компетентен за разглеждането на молбите за международна закрила и който е компетентен да вземе решение като първа инстанция по такива случаи;

ж) „бежанец“ означава всеки гражданин на трета страна или лице без гражданство, който/което отговаря на изискванията на член 2, буква г) от Директива [2011/95];

[...]

л) „непълнолетен“ означава гражданин на трета страна или лице без гражданство под осемнадесетгодишна възраст;

[...]“.

20 Член 7 от Директива 2013/32 гласи:

„1. Държавите членки гарантират, че всяко пълнолетно правоспособно лице има право да подаде молба за международна закрила от свое име.

2. Държавите членки могат да предвидят, че кандидатът може да подаде молба от името на лицата на негова издръжка. В този случай държавите членки гарантират, че пълнолетните лица на издръжка на кандидата са дали съгласието си молбата да бъде подадена от тяхно име; при липса на такова съгласие тези лица имат възможност да подадат молба от свое име.

Съгласието се изисква в момента, в който се подава молбата, или най-късно в момента на личното интервю с пълнолетното лице, което е на издръжка. Преди да се поиска съгласието, всяко пълнолетно лице на издръжка сред тези лица се информира насаме за съответните процедурни последици от подаването на молбата и за неговото право да подаде отделна молба за международна закрила.

3. Държавите членки гарантират, че непълнолетно лице има правото да подаде молба за международна закрила от свое име, ако е правоспособно да действа в процедури съгласно законодателството на съответната държава членка, чрез родителите си или други пълнолетни членове на семейството, чрез пълнолетно лице, което отговаря за него по силата на закона или съобразно практиката на съответната държава членка, или чрез представител.

[...]“.

21 Член 9, параграф 1 от тази директива гласи:

„Кандидатите могат да останат в държавата членка единствено за целите на процедурата, докато решаващият орган се произнесе, в съответствие с процедурите на първа инстанция, установени в глава III. Това право за оставане в държавата членка не съставлява право на пребиваване“.

22 Член 10, параграф 2 от посочената директива гласи:

„При разглеждането на молбите за международна закрила решаващият орган определя първо дали кандидатите отговарят на условията за статут на бежанци и ако те не отговарят на тези условия, определя дали кандидатите отговарят на условията за субсидиарна закрила“.

23 Член 13, параграф 1 от същата директива гласи:

„Държавите членки налагат на кандидатите задължението да сътрудничат на компетентните органи при установяването на тяхната самоличност и други елементи, посочени в член 4, параграф 2 от Директива [2011/95] [...]“.

24 Член 31 от Директива 2013/32 гласи:

„1. В процедурата по разглеждане държавите членки обработват молбите за международна закрила в съответствие с основните принципи и гаранции по глава II.

2. Държавите членки гарантират, че процедурата по разглеждане приключва възможно най-скоро, без да се засягат точността и пълнотата на разглеждането.

[...]“.

25 Член 33, параграф 2 от тази директива гласи:

„Държавите членки могат да приемат, че една молба за международна закрила е недопустима [...] ако:

[...]

а) лице на издръжка на кандидата е подало молба, след като в съответствие с член 7, параграф 2 се е съгласило, че неговият случай е част от молбата, която е подадена от негово име, и когато не са налице обстоятелства в положението на лицето на издръжка, които да оправдават отделна молба“.

26 Член 40, параграф 1 от посочената директива гласи:

„Когато лицето, което е подало молба за международна закрила в държава членка, предостави допълнителни сведения или подаде последваща молба в същата държава членка, тази държава членка разглежда тези допълнителни сведения или елементите на последващата молба в рамките на разглеждането на предходната молба, или в рамките на разглеждането на преразглежданото или обжалваното решение, доколкото в тази рамка компетентните органи могат да отчетат и разгледат всички елементи в подкрепа на новите сведения или последващата молба“.

27 Член 46 от същата директива гласи:

„1. Държавите членки гарантират, че кандидатите разполагат с право на ефективна защита пред съд срещу следното:

- a) решение относно тяхната молба за международна закрила, включително за решение, с което:
  - i) се установява, че молбата е неоснователна във връзка със статут на бежанец и/или статут на лице под субсидиарна закрила;
  - ii) се установява, че молбата е недопустима съгласно член 33, параграф 2;

[...]

3. С цел спазване на разпоредбите на параграф 1 държавите членки гарантират, че ефективната защита предвижда цялостно и ex nunc разглеждане на фактите и правните въпроси, включително, когато е приложимо, разглеждане на нуждите от международна закрила съгласно Директива [2011/95], най-малкото в процедури по обжалване пред първоинстанционен съд.

[...]“.

Директива 2013/33/ЕС

28 Съображения 9, 11 и 35 от Директива 2013/33/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година за определяне на стандарти относно приемането на кандидати за международна закрила (ОВ L 180, 2013 г., стр. 96) гласят:

„(9) При прилагането на настоящата директива държавите членки следва да гарантират пълно спазване на принципа на висшия интерес на детето и на единството на семейството в съответствие с Хартата на основните права [...], Конвенцията на ООН за правата на детето от 1989 г. и Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи.

[...]

(11) Следва да се установят стандарти за приемане на кандидатите, които да бъдат достатъчни, за да гарантират достоен стандарт на живот и сравними условия на живот във всички държави членки.

[...]

(35) Настоящата директива зачита основните права и спазва принципите, признати по-специално в Хартата на основните права [...]. Настоящата директива цели по-специално да гарантира пълното зачитане на човешкото достойнство и да улесни прилагането на членове 1, 4, 6, 7, 18, 21, 24 и 47 от Хартата, и трябва да бъде прилагана в съответствие с това“.

29 Член 6, параграф 1 от тази директива гласи:

„Държавите членки гарантират, че в срок от три дни след подаването на молба за международна закрила кандидатът получава документ, издаден на негово име, с който се удостоверява неговият статут на кандидат или че му е разрешено да остане на територията на държавата членка, докато молбата му предстои да бъде разгледана или е в процес на разглеждане.

[...]“.

30 Член 12 от посочената директива гласи:

„Държавите членки взимат подходящи мерки, за да запазят в рамките на възможното единството на семейството, което се намира на тяхната територия, ако на кандидатите са предоставени жилища от съответната държава. Тези мерки се прилагат със съгласието на кандидата“.

Българското право

31 В България разглеждането на молбите за международна закрила е уредено в Закона за убежището и бежанците (наричан по-нататък „ЗУБ“).

32 Членове 8 и 9 от ЗУБ по същество възпроизвеждат установените в Директива 2011/95 условия за предоставяне на международна закрила.

33 Член 8, алинея 9 от ЗУБ гласи:

„За бежанци се смятат [...] членовете на семейството на чужденец с предоставен статут на бежанец, доколкото това е съвместимо с личния им статус и не са налице обстоятелствата по чл. 12, ал. 1“.

34 В член 12, алинеи 1 и 2 от ЗУБ са изброени обстоятелствата, при които не се предоставя международна закрила, като сред тях е наличието на заплахата за националната сигурност.

35 Член 32 от Административнопроцесуалния кодекс е озаглавен „Свързани производства“ и гласи:

„По производства, в които правата и задълженията на страните произтичат от еднакво фактическо състояние и по които е компетентен един и същ административен орган, може да се започне и проведе едно производство, засягащо повече от една страна“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

36 Г-жа Ахмедбекова и синът ѝ Рауф Емин Огълъ Ахмедбеков, родени съответно на 12 май 1975 г. и 5 октомври 2007 г., са азербайджански граждани.

37 На 19 ноември 2014 г. г-н Емин Ахмедбеков (наричан по-нататък „г-н Ахмедбеков“), съпруг на г-жа Ахмедбекова и баща на Рауф Емин Огълъ Ахмедбеков, подава молба за международна закрила в Държавната агенция за бежанците (България) (наричана по-нататък „ДАБ“), но заместник-председателят на тази агенция отхвърля молбата му с решение от 12 май 2015 г. Г-н Ахмедбеков обжалва това решение пред Административен съд София-град (България), който отхвърля жалбата му на 2 ноември 2015 г. Той подава и касационна жалба до Върховния административен съд (България), който я отхвърля на 25 януари 2017 г., както се установява от отговора на запитващата юрисдикция по отправеното от Съда искане за разяснения.

38 На 25 ноември 2014 г. г-жа Ахмедбекова подава до ДАБ молба за международна закрила — за себе си и за сина си. Заместник-председателят на ДАБ отхвърля молбата ѝ с решение от 12 май 2015 г., по съображение че не са налице условията за предоставяне на международна закрила по членове 8 и 9 от ЗУБ.

39 Г-жа Ахмедбекова обжалва това решение пред запитващата юрисдикция, Административен съд София-град.

- 40 В жалбата си тя изтъква както преследването, на което бил подложен съпругът ѝ от азербайджанските власти, така и обстоятелства, които се отнасят лично до нея.
- 41 Сред последно упоменатите обстоятелства г-жа Ахмедбекова посочва опасността да бъде преследвана поради политическото си мнение, както и проблеми във връзка със сексуален тормоз на работното ѝ място в Азербайджан. Г-жа Ахмедбекова смята, че опасността от преследване поради политическото ѝ мнение се доказва в частност от участието ѝ в подаването на жалба срещу Азербайджан до Европейския съд по правата на човека, както и от участието ѝ в защитата на лицата, вече преследвани от азербайджанските власти поради дейността си в областта на защитата на основните права. Освен това тя сътрудничила на аудио-визуалната медия „Азербайджански час“, която водела опозиционна кампания против управляващия режим в Азербайджан.
- 42 Запитващата юрисдикция иска в частност да установи как трябва да се разглеждат молбите за международна закрила, подадени поотделно от членове на едно и също семейство. Тя се пита също така дали обстоятелството, че кандидатът за международна закрила е участвал в подаването на жалба срещу държавата си на произход до Европейския съд по правата на човека, е релевантно за целите на преценката трябва ли да му се предостави международна закрила.
- 43 При тези условия Административен съд София-град решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Следва ли от чл. 78, параграф 1 и параграф 2, букви а), г) и е) [ДФЕС], съображение 12 и чл. 1 от Директива [2013/32], че предвиденото по член 33, параграф 2, буква д) от същата директива основание за недопустимост на молби за международна закрила, съставлява норма с директен ефект, която не може да бъде оставена неприложена от държавите членки, в това число чрез прилагане на по-благоприятни разпоредби по националното право, предвиждащи разглеждане на първата молба за международна закрила, от гледна точка на това дали кандидатът отговаря първо на условията за статут на бежанец и след това на условията субсидиарна закрила, както изисква чл. 10, параграф 2 от същата директива?
- 2) Следва ли от член 33, параграф 2, буква д) от Директива [2013/32], тълкуван във връзка с чл. 7, параграф 3 и чл. 2, букви а), в) и ж), както и съображение 60 от същата директива, при обстоятелствата по главното производство, че е недопустима молба за международна закрила от името на придружен непълнолетен, подадена от негов родител, когато тази молба е обоснована с качеството на детето на член на семейството на лице, подало молба за международна закрила на основание, че има качеството на бежанец по смисъла на чл. 1А от Женевската конвенция?
- 3) Следва ли от член 33, параграф 2, буква д) от Директива [2013/32], тълкуван във връзка с чл. 7, параграф 1 и чл. 2, букви а), в) и ж), както и съображение 60 от същата директива, при обстоятелствата по главното производство, че е недопустима молба за международна закрила от името на пълнолетно лице, когато тази молба е обоснована в хода на процедурите пред компетентния административен орган единствено с качеството на кандидата на член на семейството на лице, подало молба за международна закрила, на основание, че има качеството на бежанец по смисъла на чл. 1А от Женевската конвенция, и кандидатът няма право да упражнява трудова дейност към момента на подаването на молбата?

- 4) Следва ли, че чл. 4, параграф 4 от Директива [2011/95], тълкуван във връзка със съображение 36 от същата директива, изисква преценката за основателни опасения от преследване или реален риск от тежко посегателство, да е основана само на факти и обстоятелства, относими към молителя?
- 5) Допуска ли чл. 4 от Директива [2011/95], тълкуван във връзка със съображение 36 от същата директива и чл. 31, параграф 1 от Директива [2013/32], национална съдебна практика в държава членка, която:
- а) задължава компетентния орган да разгледа в общо производство молбите за международна закрила на членовете на едно семейство, когато тези молби се основават на общи факти и по-конкретно на твърдения, че само единият от членовете на семейството има качеството на бежанец;
  - б) задължава компетентния орган да спре производството по молбите за международна закрила на членовете на едно семейство, които в лично качество не отговарят на условията за такава закрила, до приключването на производството по молбата на члена на семейството, която е подадена на основание, че лицето има качеството на бежанец по смисъла на чл. 1, буква А от Женевската конвенция;

в това число, допустима ли е посочената съдебна практика по съображения, свързани с висшия интерес на детето, запазване на целостта на семейството и зачитането на правото на личен и семеен живот, с правото на оставане в държава членка до разглеждането на молбата, по аргумент от чл. 7, чл. 18 и чл. 47 от Хартата на основните права [...], съображения 12 и 60 и чл. 9 от Директива 2013/32, съображения 16, 18 и 36, чл. 23 от Директива 2011/95, съображения 9, 11 и 35, чл. 6 и чл. 12 от Директива [2013/33]?

- 6) Следва ли от съображения 16, 18 и 36 и член 3 от Директива [2011/95], тълкувани във връзка със съображение 24 и чл. 2, буква г) и й), чл. 13 и чл. 23, параграфи 1 и 2 от същата директива, че допускат национална правна уредба като разглежданата в главното производство по чл. 8, ал. 9 от [ЗУБ], на основание на която се считат за бежанци и членовете на семейството на чужденец с предоставен статут на бежанец, доколкото това е съвместимо с личния им статус и не са налице основанията по националното право, които изключват предоставянето на статут на бежанец?
- 7) Следва ли от предвиденото за мотивите на преследване по чл. 10 от Директива [2011/95], че подаването на жалба до Съда по правата на човека против държавата по произход на лицето, определя същото лице като принадлежащо към определена социална група по смисъла на чл. 10, параграф 1, буква г) от същата директива, съответно подаването на жалбата следва да се счита за политическо мнение по смисъла на буква д) от същата разпоредба?
- 8) Следва ли от чл. 46, параграф 3 от Директива [2013/32], че съдът е задължен да разгледа по същество заявени нови основания за международна закрила в хода на съдебното производство, които не са посочени в жалбата до съда, подадена срещу решение за отказ да се предостави международна закрила?
- 9) Следва ли от чл. 46, параграф 3 от Директива [2013/32], че съдът е задължен да прецени допустимостта на молбата за международна закрила на основание чл. 33, параграф 2, буква д) от същата директива в съдебно производство по обжалване на решение за отказ да се предостави международна закрила, при условие че с обжалваното решение молбата е преценена от гледна точка на това [дали] кандидатът отговаря първо на условията за статут на бежанец и след това на условията субсидиарна закрила, както изисква чл. 10, параграф 2 от същата директива?“.

По преюдициалните въпроси

По четвъртия въпрос

- 44 Четвъртият въпрос, който следва да се разгледа на първо място, се отнася до това дали оценяването на молбите за международна закрила трябва да се основава „само на факти и обстоятелства, относими към молителя“.
- 45 Както личи от акта за преюдициално запитване, въпросът е поставен поради това, че г-жа Ахмедбекова изтъква и отнасящи се до съпруга ѝ заплахи от преследване и тежки посегателства.
- 46 Ето защо с четвъртия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 4 от Директива 2011/95 трябва да се тълкува в смисъл, че при индивидуалното оценяване на молба за международна закрила следва да се вземат предвид заплахите от преследване и тежки посегателства, които се отнасят до член на семейството на молителя.
- 47 За да се отговори на този въпрос, следва най-напред да се припомни, че видно от членове 13 и 18 от Директива 2011/95, разглеждани във връзка с определенията на термините „бежанец“ и „лице, което отговаря на условията за субсидиарна закрила“ по член 2, букви г) и е) от тази директива, по принцип международната закрила по тази директива трябва да се предоставя на всеки гражданин на трета държава и всяко лице без гражданство, който или което има основателни опасения от преследване, основано на раса, религия, националност, политическо мнение или принадлежност към определена социална група, или е изложен(о) на реална опасност от тежки посегателства по смисъла на член 15 от посочената директива.
- 48 Директива 2011/95 не предвижда да се предоставя статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила на други граждани на трета държава или лица без гражданство извън посочените в предходната точка. Освен това съгласно постоянната съдебна практика всяко решение относно предоставянето на статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила трябва да се основава на индивидуална оценка (решение от 25 януари 2018 г., F, C-473/16, EU:C:2018:36, т. 41 и цитираната съдебна практика), чиято цел е да се определи дали предвид личното положение на молителя са налице условията за предоставяне на такъв статут (решение от 5 септември 2012 г., Y и Z, C-71/11 и C-99/11, EU:C:2012:518, т. 68).
- 49 В този смисъл от установения от законодателя на Съюза режим на предоставяне на единен статут на бежанец или на субсидиарна закрила следва, че оценяването на молбата за международна закрила, изисквано съгласно член 4 от Директива 2011/95, има за цел да се определи дали молителят — или в съответните случаи лицето, от името на което той подава молбата — има основателни опасения от лично преследване или е лично изложен на реална опасност от тежки посегателства.
- 50 Наистина от изложеното по-горе следва, че молбите за международна закрила не може да се уважават като такива по съображението, че член на семейството на молителя има основателни опасения от преследване или е изложен на реална опасност от тежки посегателства, но за сметка на това, както посочва генералният адвокат в точка 32 от заключението си, подобни отнасящи се до член на семейството на молителя заплахи трябва да се вземат предвид, за да се определи дали и самият молител не е изложен на заплахи от преследване или тежки посегателства поради семейната си връзка с въпросното заплашено лице. В това отношение, както се подчертава в съображение 36 от Директива 2011/95, като общо правило членовете на семейството на заплашеното лице рискуват и те да се окажат в уязвимо положение.

51 Ето защо на четвъртия въпрос следва да се отговори, че член 4 от Директива 2011/95 трябва да се тълкува в смисъл, че при индивидуалното оценяване на молба за международна закрила следва да се вземат предвид отнасящите се до член на семейството на молителя заплахи от преследване и тежки посегателства, за да се определи дали и самият молител не е изложен на такива заплахи поради семейната си връзка с въпросното заплашено лице.

По петия въпрос

52 С петия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали Директиви 2011/95 и 2013/32, разглеждани във връзка с членове 7, 18 и 47 от Хартата на основните права и предвид висшия интерес на детето, трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат молбите за международна закрила, подадени поотделно от членове на едно и също семейство, да се разглеждат в общо производство или оценяването на една от молбите да се спира до приключването на процедурата по разглеждане на друга от тези молби.

53 Съгласно член 7, параграф 1 от Директива 2013/32 всяко пълнолетно правоспособно лице трябва да има право да подаде молба за международна закрила от свое име. За целите на тази разпоредба терминът „пълнолетно лице“ трябва предвид определението на понятието „непълнолетен“ в член 2, буква л) от тази директива да се разбира като обозначаващ навършилите 18-годишна възраст граждани на трети страни и лица без гражданство.

54 Що се отнася до непълнолетните, член 7, параграф 3 от Директива 2013/32 предвижда, че те трябва да имат правото да подават молба за международна закрила от свое име в държавите членки, които признават на непълнолетните процесуална дееспособност, а във всички обвързани от тази директива държави членки трябва да имат правото да подават молба за международна закрила чрез пълнолетен представител, например родител или друг пълнолетен член на семейството.

55 От тези разпоредби следва, че правната уредба на Съюза не е пречка нито за това няколко членове на едно семейство, както в случая г-жа Ахмедбекова и г-н Ахмедбеков, да подадат поотделно молби за международна закрила, нито за това единият от тях да подаде молбата си и от името на непълнолетен член на семейството като Рауф Емин Огълъ Ахмедбеков.

56 В Директиви 2011/95 и 2013/32 не се уточнява как трябва да се постъпи в евентуалните случаи на свързаност между такива молби за международна закрила, които могат отчасти да се отнасят до еднакви факти и обстоятелства. Щом липсват конкретни разпоредби, държавите членки имат свобода на действие в това отношение.

57 При все това е важно да се припомни, първо, че член 4, параграф 3 от Директива 2011/95 изисква индивидуално оценяване на всяка молба, второ, че съгласно член 23, параграф 1 от тази директива държавите членки гарантират запазването на целостта на семейството, и трето, че член 31, параграф 2 от Директива 2013/32 предвижда, че всяка държава членка гарантира, че решаващият орган ще извършва точно и пълно разглеждане, което ще приключва възможно най-скоро.

58 От изискванията за индивидуално оценяване и пълно разглеждане на молбите за международна закрила следва, че макар да може да се прилагат мерки за уреждане на евентуалните случаи на свързаност между молбите, подадени поотделно от членове на едно и също семейство, все пак по тези молби трябва да се разглежда положението на всяко съответно лице. Следователно тези молби не бива да се оценяват общо.

- 59 Що се отнася по-конкретно до въпроса дали процедурите по разглеждане на молбите за международна закрила, подадени поотделно от членове на едно и също семейство, следва да се развиват едновременно, или напротив, решаващият орган може да спре оценяването на дадена молба до приключването на процедурата по разглеждане на друга от молбите, следва да се приеме, от една страна, че в случай като обсъждания в главното производство, в който един от членовете на семейството изтъква в частност заплахите, отнасящи се до друг член на семейството, може да е целесъобразно на първо място при оценяването на молбата на последния да се прецени дали тези заплахи са потвърдени, а на второ място, ако е необходимо, да се прецени дали съпругът и детето на това заплашено лице не са също изложени на заплахата от преследване или тежки посегателства поради наличието на тази семейна връзка.
- 60 От друга страна, като се има предвид правилото по член 31, параграф 2 от Директива 2013/32, съгласно което всяко разглеждане на молба за международна закрила трябва да приключва възможно най-скоро, и като се има предвид целта на тази директива да се осигури възможно най-бързо обработване на молбите за международна закрила (решение от 25 юли 2018 г., Алхето, С-585/16, EU:C:2018:584, т. 109), разглеждането на молбата на единия от членовете на семейството не би трябвало да позволява така да се спре производството по молбата на друг от членовете на семейството, че разглеждането ѝ да може да започне едва когато процедурата по разглеждане на предходната молба вече е приключила с приемането на решение от страна на решаващия орган. Напротив, за да се постигне целта за бързина и да се улесни запазването на целостта на семейството, е важно решенията по свързаните молби от членовете на едно и също семейство да се вземат в малък интервал от време.
- 61 В това отношение следва да се приеме, че ако констатира, че дадено лице има основателни опасения от преследване или е изложено на реална опасност от тежки посегателства, решаващият орган трябва по принцип да е в състояние да оцени в кратък срок въпроса дали членовете на семейството на това лице не са също изложени на такава заплахата поради семейната връзка помежду им. Би трябвало да е възможно това оценяване да се проведе или поне да започне преди приемането на решението за предоставяне на международна закрила на посоченото лице.
- 62 Ако констатира, че никой от членовете на семейството няма основателни опасения от преследване и не е изложен на реална опасност от тежки посегателства, решаващият орган трябва по принцип да има възможност да вземе в един и същ ден решенията си за отхвърляне на молбите за международна закрила.
- 63 Оттук следва, че в настоящия случай заместник-председателят на ДАБ не може да бъде укоряван за това, че е постановил решенията си по молбата на г-жа Ахмедбекова и по молбата на г-н Ахмедбеков в един и същ ден, стига тези молби да не са били оценени общо, което запитващата юрисдикция следва да провери.
- 64 Накрая, що се отнася до въпроса на запитващата юрисдикция относно значението на висшия интерес на детето и членове 7, 18 и 47 от Хартата на основните права, достатъчно е да се отбележи, че признатите с тази харта основни права безспорно трябва да се спазват при прилагането на Директиви 2011/95 и 2013/32, но не предоставят допълнителни конкретни насоки за отговора на разглеждания тук преюдициален въпрос.
- 65 Предвид изложеното по-горе на петия въпрос следва да се отговори, че Директиви 2011/95 и 2013/32 трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат прилагането на мерки за уреждане на евентуалните случаи на свързаност между молбите за международна закрила, подадени поотделно от членове на едно и също семейство, но не допускат тези молби да се оценяват общо. Те също така не допускат оценяването на една от посочените молби да се спира до приключването на процедурата по разглеждане на друга от тези молби.

По шестия въпрос

- 66 С шестия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 3 от Директива 2011/95 трябва да се тълкува в смисъл, че позволява на държавите членки в случаите на предоставяне на международна закрила на един от членовете на дадено семейство да предвидят разпростиране на тази закрила и по отношение на други членове на това семейство.
- 67 От акта за преюдициално запитване следва, че член 8, алинея 9 от ЗУБ предвижда подобно разпростиране на закрилата. Не е изключено тази разпоредба да бъде приложена в настоящия случай по отношение на Рауф Емин Огъл Ахмедбеков и по отношение на г-н Ахмедбеков. Всъщност, ако запитващата юрисдикция констатира, че г-жа Ахмедбекова има основателни опасения от преследване поради отнасящи се лично до нея обстоятелства като упоменатите в точка 41 от настоящото решение, по принцип тази констатация би трябвало да доведе до предоставянето на статут на бежанец на г-жа Ахмедбекова. След това съгласно член 8, алинея 9 от ЗУБ този статут по принцип би бил разпространен и по отношение на членовете на нейното семейство, без да е необходимо да се преценява имат ли самите те основателни опасения от преследване.
- 68 Следва да се отбележи, че Директива 2011/95 не предвижда подобно разпростиране на статута на бежанец или статута на субсидиарна закрила по отношение на членовете на семейството на лицето, на което е предоставен такъв статут. Всъщност от член 23 от тази директива следва, че тя само задължава държавите членки така да уредят въпроса в националното си право, че определените в член 2, буква й) от посочената директива членове на семейството на лицето с такъв статут, които в лично качество не отговарят на условията за предоставяне на този статут, да имат право на някои предимства, които включват в частност издаването на разрешение за пребиваване, достъпа до работа и достъпа до образование и обслужват целта за запазване на целостта на семейството.
- 69 Ето защо е важно да се прецени дали запазването в сила на разпоредба като член 8, алинея 9 от ЗУБ е разрешено с член 3 от Директива 2011/95, който позволява на държавите членки да въвеждат или да запазват „по-благоприятни стандарти за определяне на дадено лице като бежанец или като лице, което отговаря на условията за субсидиарна закрила, както и за определяне на съдържанието на международната закрила, доколкото тези стандарти са съвместими с настоящата директива“.
- 70 От този текст във връзка със съображение 14 от Директива 2011/95 следва, че по-благоприятните стандарти по смисъла на член 3 от тази директива могат в частност да се състоят в смекчаване на условията, при които гражданин на трета държава или лице без гражданство може да получи статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила.
- 71 Съдът вече е отбелязвал, че направеното в член 3 уточнение, че всеки по-благоприятен стандарт трябва да е съвместим с Директива 2011/95, означава, че съответният стандарт не трябва да противоречи на общия разум и целите на тази директива. Забранени са по-конкретно стандартите, при които е възможно признаване на статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила на граждани на трети страни или лица без гражданство, намиращи се в положения, напълно лишени от връзка с логиката на международната закрила (в това отношение вж. решение от 18 декември 2014 г., M'Boj, C-542/13, EU:C:2014:2452, т. 42 и 44). Същото се отнася и за стандартите, при които такъв статут се признава на лица, за които е налице някое от основанията за изключване по член 12 от тази директива (решение от 9 ноември 2010 г., В и D, C-57/09 и C-101/09, EU:C:2010:661, т. 115).

- 72 Както отбелязва генералният адвокат в точка 58 от заключението си, автоматичното признаване по силата на националното право на статут на бежанец на членове на семейството на лице, на което този статут е предоставен съгласно въведения с Директива 2011/95 режим, не е поначало лишено от всякаква връзка с логиката на международната закрила.
- 73 В това отношение следва да се констатира, че в настоящия случай евентуалното предоставяне на статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила на сина и съпруга на г-жа Ахмедбекова като последица от признаването на такъв статут на самата нея би имало връзка с наложилата това признаване логика на международната закрила поради необходимостта от запазване на целостта на семейството на заинтересованите лица.
- 74 Предвид изложеното по-горе на шестия въпрос следва да се отговори, че член 3 от Директива 2011/95 трябва да се тълкува в смисъл, че позволява на държавите членки в случаите, в които предоставят международна закрила на един от членовете на дадено семейство съгласно въведения с тази директива режим, да предвидят разпростиране на тази закрила и по отношение на други членове на това семейство, стига за тях да не е налице някое от основанията за изключване по член 12 от същата директива и стига положението им да има връзка с логиката на международната закрила поради необходимостта от запазване на целостта на семейството.

По втория и третия въпрос

- 75 С втория и третия си въпрос, на които следва да се отговори общо, запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали основанието за недопустимост по член 33, параграф 2, буква д) от Директива 2013/32 обхваща хипотеза като обсъжданата в главното производство, при която пълнолетно лице подава за себе си и за непълнолетното си дете молба за международна закрила, основана в частност на наличието на семейна връзка с друго лице, което е подало отделно молба за международна закрила.
- 76 Както беше посочено в точки 53—55 от настоящото решение, от член 7, параграфи 1 и 3 от Директива 2013/32 следва, че е позволено членовете на дадено семейство да подадат поотделно молби за международна закрила и в едната от тях да включат и непълнолетен член на това семейство.
- 77 Основанието за недопустимост по член 33, параграф 2, буква д) от Директива 2013/32 се отнася до специфичната хипотеза, при която лице на издръжка на друго лице първо дава съгласието си в съответствие с член 7, параграф 2 от тази директива за подаването на молба за международна закрила от негово име, а след това лично подава молба за международна закрила.
- 78 Освен ако проверката на запитващата юрисдикция не покаже друго, от предоставените от нея данни за спора в главното производство следва, че тази специфична хипотеза не е налице нито за г-жа Ахмедбекова, нито за Рауф Емин Огълъ Ахмедбеков. Впрочем същото видимо се отнася и за г-н Ахмедбеков.
- 79 При тези условия не би могло да е приложимо основанието за недопустимост по член 33, параграф 2, буква д) от Директива 2013/32.
- 80 Този извод не намира опровержение в обстоятелството, че единият от членовете на семейството се позовава на семейната връзка и в молбата си изтъква някои факти, които са посочени и в молбата на друг член на това семейство. Подобна хипотеза не попада под действието на член 33, параграф 2, буква д) от Директива 2013/32, а трябва да се преценява от гледна точка на принципите, припомнени и уточнени в отговор на четвъртия и петия въпрос.

81 Ето защо на втория и третия въпрос следва да се отговори, че основанието за недопустимост по член 33, параграф 2, буква д) от Директива 2013/32 не обхваща хипотеза като обсъжданата в главното производство, при която пълнолетно лице подава за себе си и за непълнолетното си дете молба за международна закрила, основана в частност на наличието на семейна връзка с друго лице, което е подало отделно молба за международна закрила.

По първия и деветия въпрос

82 Предвид отговорите на втория и третия въпрос не е необходимо да се отговаря на първия и на деветия.

83 Всъщност с първия и деветия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 33, параграф 2, буква д) от Директива 2013/32 има директен ефект и може да бъде приложен от съда, сезиран с жалба срещу решение по молба за международна закрила, дори ако издалят решението орган не е разгледал приложимостта на тази разпоредба. Както обаче следва от отговора на втория и третия въпрос, при всички положения член 33, параграф 2, буква д) от Директива 2013/32 не се прилага за случаи като обсъждания в главното производство.

По седмия въпрос

84 Със седмия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали при оценяването на мотивите за преследване по член 10 от Директива 2011/95 участието на молителя за международна закрила в подаването на жалба срещу неговата държава на произход до Европейския съд по правата на човека трябва да се разглежда като доказателство за принадлежност на молителя към „определена социална група“ по смисъла на параграф 1, буква г) от този член или като мотив за преследване поради „политическо мнение“ по смисъла на параграф 1, буква д) от същия член.

85 В това отношение следва да се отбележи, че член 10, параграф 1 от Директива 2011/95 трябва да се тълкува във връзка с параграф 2 от същия член. Съгласно параграф 2, когато се преценява основателността на опасенията от преследване на даден молител, фактът дали той действително притежава характеристиката, свързана с раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група или с политическо мнение, която е в основата на преследването, е без значение, при положение че според субекта на преследването той притежава тази характеристика.

86 Ето защо, независимо дали участието на гражданин на Азербайджан в подаването на жалба срещу тази държава до Европейския съд по правата на човека с цел да се установи, че управляващият там режим е извършил нарушение на основните свободи, отразява „политическо мнение“ на този гражданин, важното е при оценяването на мотивите за преследване, изтъкнати в подадената от този гражданин молба за международна закрила, да се прецени дали са налице основателни опасения, че режимът възприема това негово участие като акт на политическо дисидентство, срещу който би могъл да реши да упражни репресивни мерки.

87 Когато са налице основателни опасения, че е именно така, следва да се заключи, че молителят е изложен на сериозна и потвърдена заплаха от преследване поради това, че е изразил мнението си за политиките и методите на държавата си на произход. Както следва от самия текст на член 10, параграф 1, буква д) от Директива 2011/95, съдържашото се в тази разпоредба понятие „политическо мнение“ обхваща подобна хипотеза.

- 88 За сметка на това групата лица, към която евентуално принадлежи молителят за международна закрила, когато участва в подаването на жалба до Европейския съд по правата на човека, по принцип не би могла да се окачестви като „социална група“ по смисъла на член 10, параграф 1, буква г) от Директива 2011/95.
- 89 Всъщност, за да може да се констатира наличие на „социална група“ по смисъла на тази разпоредба, трябва да са изпълнени две кумулативни условия. От една страна, членовете на групата трябва да споделят една „вродена характеристика“ или „обща история, която не подлежи на изменение“, или да споделят характеристика или вярване, „до такава степен съществени за идентичността или съзнанието, че не би следвало от лицето да се изисква да се откаже от тях“. От друга страна, тази група трябва да има собствена идентичност в съответната трета държава, защото е разглеждана като „различна“ от заобикалящото я общество (решение от 7 ноември 2013 г., Х и др., С-199/12—С-201/12, ЕУ:С:2013:720, т. 45). Освен ако проверката на запитващата юрисдикция не покаже друго, тези кумулативни условия видимо не са изпълнени в случая в главното производство.
- 90 Предвид изложеното по-горе на седмия въпрос следва да се отговори, че при оценяването на мотивите за преследване по член 10 от Директива 2011/95 участието на молителя за международна закрила в подаването на жалба срещу неговата държава на произход до Европейския съд по правата на човека по принцип не може да се разглежда като доказателство за принадлежност на молителя към „определена социална група“ по смисъла на параграф 1, буква г) от този член, но трябва да се разглежда като мотив за преследване поради „политическо мнение“ по смисъла на параграф 1, буква д) от същия член, ако са налице основателни опасения, че въпросната държава възприема участието в подаването на тази жалба като акт на политическо дисидентство, срещу който би могла да реши да упражни репресивни мерки.

По осмия въпрос

- 91 С осмия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 46, параграф 3 от Директива 2013/32 трябва да се тълкува в смисъл, че съдът, сезиран с жалба срещу решение за отказ да се предостави международна закрила, е длъжен да разгледа основания за международна закрила, които са изтъкнати за първи път по време на производството по обжалване, макар да са свързани със събития или заплахи, за които се твърди, че са настъпили преди приемането на това решение или даже преди подаването на молбата за международна закрила.
- 92 Член 46, параграф 3 от Директива 2013/32 уточнява обхвата на правото на ефективна защита, с което кандидатите за международна закрила трябва, както се предвижда в член 46, параграф 1 от тази директива, да разполагат срещу решенията по тяхната молба (решение от 25 юли 2018 г., Алхето, С-585/16, ЕУ:С:2018:584, т. 105). Той предвижда, че обвързаните от тази директива държави членки гарантират, че най-малкото на първа инстанция съдът, пред който се обжалва решението по молбата за международна закрила, извършва „цялостно и ех пинс разглеждане на фактите и правните въпроси, включително, когато е приложимо, разглеждане на нуждите от международна закрила съгласно Директива [2011/95]“.
- 93 В това отношение изразът „ех пинс“ подчертава задължението на съда да извърши преценка, която отчита при необходимост новите обстоятелства, установени след приемането на решението, което се обжалва. Прилагателното „цялостно“ пък потвърждава, че съдът е длъжен да разгледа както обстоятелствата, които решаващият орган е отчетел или е можел да отчете, така и тези, които са станали известни след приемането на решението от този орган (решение от 25 юли 2018 г., Алхето, С-585/16, ЕУ:С:2018:584, т. 111 и 113).

- 94 В този смисъл от член 46, параграф 3 от Директива 2013/32 наистина следва, че държавите членки са длъжни така да уредят въпроса в националното си право, че разглеждането на посочените жалби да включва проверка от съда на всички фактически и правни обстоятелства, които му позволяват да извърши актуализирана преценка на конкретния случай (решение от 25 юли 2018 г., Алхето, С-585/16, EU:C:2018:584, т. 110), но това все пак не означава, че кандидатът за международна закрила може, без да се стигне до допълнителна проверка от страна на решаващия орган, да промени основанието на молбата си и съответно рамките на разглеждания случай, като по време на производството по обжалване изтъкне основание за международна закрила, което не е посочил пред решаващия орган, макар да е свързано със събития или заплахи, за които се твърди, че са настъпили преди приемането на решението на този орган или даже преди подаването на молбата.
- 95 В това отношение е важно да се припомни, че от член 2, букви г) и е) и членове 10 и 15 от Директива 2011/95 следва, че международна закрила може да се предостави на основание наличието на основателни опасения от преследване заради расата, религията, националността, принадлежност към определена социална група или политическо мнение, като всяко от тези основания е отделно дефинирано в член 10, или пък на основание на някое от тежките посегателства, изброени в член 15.
- 96 Важно е също така да се припомни, че разглеждането на молбата за международна закрила от решаващия орган, който е административен или квазисъдебен орган, разполагащ със специфични средства и специализирани служители в тази област, е основен етап от общите процедури, въведени с Директива 2013/32, и че правото на кандидата да получи цялостно и *ex nunc* разглеждане пред съд, признато с член 46, параграф 3 от тази директива, не може да се тълкува в смисъл, който смекчава задължението на посочения кандидат да сътрудничи на този орган (вж. в този смисъл решение от 25 юли 2018 г., Алхето, С-585/16, EU:C:2018:584, т. 116).
- 97 Би се стигнало до заобикаляне на този основен етап пред решаващия орган, ако кандидатът можеше без ни най-малки процесуални последствия да поиска от съда отмяна или замяна на взетото от този орган решение за отказ, като изтъкне основание за международна закрила, което не е изтъкнал пред посочения орган и което съответно този орган не е можел да разгледа, макар то да е свързано с вече съществували, както се твърди, събития или заплахи.
- 98 Следователно, когато някое от основанията за международна закрила, споменати в точка 95 от настоящото решение, е изтъкнато за първи път по време на производството по обжалване, а е свързано със събития или заплахи, за които се твърди, че са настъпили преди приемането на решението или даже преди подаването на молбата за международна закрила, посочването на това основание трябва да се квалифицира като „нови сведения“ по смисъла на член 40, параграф 1 от Директива 2013/32. Както следва от тази разпоредба, при такава квалификация сезираният с жалбата съд е длъжен да разгледа съответното основание в рамките на разглеждането на обжалваното решение, но при условие че в тази рамка всеки от „компетентните органи“, които включват не само този съд, но и решаващия орган, има възможност да разгледа въпросните нови сведения.
- 99 За да прецени дали самият той има възможност да разгледа новите сведения в рамките на обжалването, посоченият съд следва да провери съгласно предвидените в националното право съдопроизводствени правила дали изтъкнатото за първи път пред него основание за международна закрила не е посочено на твърде късен етап от производството по обжалване и дали е изложено по достатъчно конкретен начин, за да може да бъде надлежно разгледано.
- 100 Ако тази проверка покаже, че съдът има възможност да вземе предвид това основание при преценката на жалбата, той следва да поиска от решаващия орган да разгледа посоченото основание в срок, съответстващ на търсената с Директива 2013/32 цел за бързина (в това отношение вж. решение от 25 юли 2018 г., Алхето, С-585/16, EU:C:2018:584, т. 109), като

крайният извод на решаващия орган и съображенията му за него ще трябва да бъдат съобщени на кандидата и на съда, преди последният да пристъпи към изслушването на кандидата и да прецени случая.

- 101 В настоящия случай, както отбелязва генералният адвокат в точка 74 от заключението си, някои данни от представената на Съда преписка оставят впечатлението, че основанието, с което е свързан въпросът на запитващата юрисдикция, а именно наличието на основателни опасения от преследване заради политическо мнение, вече е било изтъкнато пред ДАБ, но по време на производството по обжалване г-жа Ахмедбекова е посочила някои допълнителни факти в подкрепа на това основание.
- 102 Ако — което единствено запитващата юрисдикция е компетентна да провери — по време на производството по обжалване г-жа Ахмедбекова е посочила не допълнително основание за международна закрила, а допълнителни факти в подкрепа на основание, което е изтъкнала пред решаващия орган, но той го е отхвърлил, сезираният с жалбата съд следва в такъв случай да прецени дали изтъкнатите за първи път пред него факти са съществени и не се припокриват с фактите, които е могъл да вземе предвид решаващият орган. Ако е така, съображенията, изложени в точки 97—100 от настоящото решение, се прилагат съответно.
- 103 Предвид изложеното по-горе на осмия въпрос следва да се отговори, че член 46, параграф 3 от Директива 2013/32, разглеждан във връзка със споменаването на производствата по обжалване в член 40, параграф 1 от тази директива, трябва да се тълкува в смисъл, че съдът, сезиран с жалба срещу решение за отказ да се предостави международна закрила, по принцип е длъжен да прецени — като „нови сведения“ и след като поиска те да бъдат разгледани от решаващия орган — основанията за международна закрила или фактите, които са изтъкнати за първи път по време на производството по обжалване, макар да са свързани със събития или заплахи, за които се твърди, че са настъпили преди приемането на това решение за отказ или даже преди подаването на молбата за международна закрила. Посоченият съд обаче няма такова задължение, ако установи, че тези основания или тези факти са изтъкнати на твърде късен етап от производството по обжалване или не са изложени по достатъчно конкретен начин, за да може да бъдат надлежно разгледани, или пък ако установи, когато става дума за факти, че те не са съществени или не са достатъчно различни от фактите, които решаващият орган вече е могъл да вземе предвид.

По съдебните разноски

- 104 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

- 1) Член 4 от Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила, трябва да се тълкува в смисъл, че при индивидуалното оценяване на молба за международна закрила следва да се вземат предвид отнасящите се до член на семейството на молителя заплахи от преследване и тежки посегателства, за да се определи дали и самият молител не е изложен на такива заплахи поради семейната си връзка с въпросното заплашено лице.

- 2) Директива 2011/95 и Директива 2013/32/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат прилагането на мерки за уреждане на евентуалните случаи на свързаност между молбите за международна закрила, подадени поотделно от членове на едно и също семейство, но не допускат тези молби да се оценяват общо. Те също така не допускат оценяването на една от посочените молби да се спира до приключването на процедурата по разглеждане на друга от тези молби.
- 3) Член 3 от Директива 2011/95 трябва да се тълкува в смисъл, че позволява на държавите членки в случаите, в които предоставят международна закрила на един от членовете на дадено семейство съгласно въведения с тази директива режим, да предвидят разпространение на тази закрила и по отношение на други членове на това семейство, стига за тях да не е налице някое от основанията за изключване по член 12 от същата директива и стига положението им да има връзка с логиката на международната закрила поради необходимостта от запазване на целостта на семейството.
- 4) Основанието за недопустимост по член 33, параграф 2, буква д) от Директива 2013/32 не обхваща хипотеза като обсъжданата в главното производство, при която пълнолетно лице подава за себе си и за непълнолетното си дете молба за международна закрила, основана в частност на наличието на семейна връзка с друго лице, което е подало отделно молба за международна закрила.
- 5) При оценяването на мотивите за преследване по член 10 от Директива 2011/95 участието на молителя за международна закрила в подаването на жалба срещу неговата държава на произход до Европейския съд по правата на човека по принцип не може да се разглежда като доказателство за принадлежност на молителя към „определена социална група“ по смисъла на параграф 1, буква г) от този член, но трябва да се разглежда като мотив за преследване поради „политическо мнение“ по смисъла на параграф 1, буква д) от същия член, ако са налице основателни опасения, че въпросната държава възприема участието в подаването на тази жалба като акт на политическо дисидентство, срещу който би могла да реши да упражни репресивни мерки.
- 6) Член 46, параграф 3 от Директива 2013/32, разглеждан във връзка със споменаването на производствата по обжалване в член 40, параграф 1 от тази директива, трябва да се тълкува в смисъл, че съдът, сезиран с жалба срещу решение за отказ да се предостави международна закрила, по принцип е длъжен да прецени — като „нови сведения“ и след като поиска те да бъдат разгледани от решаващия орган — основанията за международна закрила или фактите, които са изтъкнати за първи път по време на производството по обжалване, макар да са свързани със събития или заплахи, за които се твърди, че са настъпили преди приемането на това решение за отказ или даже преди подаването на молбата за международна закрила. Посоченият съд обаче няма такова задължение, ако установи, че тези основания или тези факти са изтъкнати на твърде късен етап от производството по обжалване или не са изложени по достатъчно конкретен начин, за да може да бъдат надлежно разгледани, или пък ако установи, когато става дума за факти, че те не са съществени или не са достатъчно различни от фактите, които решаващият орган вече е могъл да вземе предвид.

Ilešič

Rosas

Toader

Prechal

Jarašiūnas

Обявено в открито съдебно заседание в Люксембург на 4 октомври 2018 година.

Секретар
A. Calot Escobar

Председател на втори състав
M. Ilešič